

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 231 • Vychází 24. března 2023

Milí čtenáři,

když jsem chodil na základní školu, tedy v 80. let minulého století, užívali jsme si v zimě sněh i v mém rodném Polabí. Lyžovat se přesto jezdilo do hor, od nás nejčastěji do Krkonoš nebo Jizerek. A člověk měl v podstatě jistotu, že v zimě tam bude sněhu, co hrdlo lyžařovo ráčí. Vždyť i v té Polabské nížině se dalo sáňkovat podstatnou část zimy, pokud jste tedy v okolí našli nějaký alespoň menší pahrbek.

Po třiceti letech se všechno změnilo. Sáňkování se stalo vzácným povyražením nejen v nížinách, ale i ve středních polohách. V Českých Budějovicích, které mne adoptovaly na počátku tohoto století, se sněh sice objevuje, ale na běžky nám to letos stačilo jen jednou. Jarní prázdniny jsme trávili na přelomu února a března na Kvildě, o níž je známo, že podle polohy kostela, pošty a obecního úřadu jde o nejvýše položenou obec v ČR. Ze začátku nám sice nasněžilo, ale v druhé polovině týdne už byly sněhové podmínky zase na hraně. Když jsme sjížděli z Bučiny (1162 m n. m.) na Knížecí pláň, běžkařská stopa často končila ve vodě, v trávě nebo štěrku. A to jsme měli ještě štěstí, protože podstatnou část letošní zimy si návštěvníci Kvildy namísto běžek půjčovali horská kola.

Nešlo si tedy nevšimnout, že průběh zimy se výrazně mění, bez ohledu na dojmy tzv. klimaskeptiků. Sněhu prostě ubývá a teploty rostou. Studie zadaná Deutsche bank varuje před investováním do lyžařských areálů s nadmořskou výškou pod 1500 m n. m., u nás však v posledních letech rostou jako houby po dešti. Nebo jako by se nechumelilo, abychom použili zimní průměr, který naprosto přesně vystihuje hlavní potíž téměř všech českých sjezdovek. Jenomže pokrok nezastavíte. Když nenasněží, máme ještě v záloze sněžná děla, která vytrvale chrlí umělý sněh i při teplotách vysoko nad nulou, zejména přimícháme-li vhodná aditiva. Na výrobu krychlového metru sněhu přitom spotřebují 250 – 500 litrů vody, která potom chybí v okolních potocích, o energetické náročnosti celého spektaklu nemluvě.

Na webu lyžařského areálu Lipno se dočteme: „Přestože Skiareál Lipno leží v nadmořské výšce 708 – 900 m.n.m., garantují výbornou sněhovou jistotu od prosince do března výkonná sněžná děla, která pokrývají 100 % sjezdových tratí.“ Když se nedávno v Loučovicích diskutovalo o rozšíření lipenského areálu o další sjezdovky, jeho spolumajitel místním řekl, že nízká nadmořská výška je pouze jeho podnikatelským rizikem. V tom se ovšem hluboce mýlil. My všichni totiž riskujeme zásah do tamních lesů a do prostředí chráněných a ohrožených druhů. Riskujeme vysokou spotřebu vody a energie nebo riziko znečištění podzemních vod. A hlavně místní riskují hluk z provozu sněžných děl nebo zvýšenou dopravní zátěž.

A s čím přijdou vlekáři příště? Budeme sjezdovky zastřešovat a ochlazovat? A pomůže to, nebo si raději čeští sjezdaři zaletí na jarní prázdniny do Dubaje? Tam už přece jednu zastřešenou sjezdovku mají.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Jaderná energetika na pomalém ústupu.....	str. 8-9
Řešením hraboší krize je ozdravení české krajiny, nikoliv jedy.....	str. 13-14
Pozvánky na akce.....	str. 22-25

Vlády musí jednat rychleji, do fosilních paliv proudí více peněz než do klimatických opatření, varují vědci ve zprávě IPCC

Do fosilních paliv stále proudí větší objem finančních prostředků než do klimatických opatření, varuje nová zpráva Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu (IPCC). Samotná fosilní infrastruktura, stávající i plánovaná, přitom hrozí brzy spotřebovat zbývající uhlíkový rozpočet pro zastavení oteplení na hranici 1,5 °C. Podle středních odhadů nové zprávy IPCC dojde k překročení tohoto limitu nejpozději na začátku příští dekády. Pro další vývoj je zásadní, zda se podaří výrazně snížit emise v následujících osmi letech.

Všechny scénáře umožňující dosažení cíle Pařížské dohody[1] vyžadují rychlý a výrazný pokles emisí skleníkových plynů už před rokem 2030. Máme-li nárůst průměrné globální teploty zastavit na hranici 1,5 °C, musí globální emise CO₂ do roku 2030 klesnout o 48 % a emise metanu o třetinu.

Prohlubování změny klimatu znamená zásadní hrozbu pro lidskou společnost i pro ekosystémy. Adaptace je nutná, nemůže být ale náhradou za rychlé snižování emisí skleníkových plynů. V některých oblastech a regionech světa se už dnes na probíhající změny adaptovat nelze.

Naději vidí klimatičtí vědci zejména v dramatickém poklesu cen nízkouhlíkových technologií v letech 2010-2019, zejména energie ze slunce (-85 %) a větru (-55 %) a lithium-iontových baterií (-85 %). Investice do těchto technologií ale musí být několikanásobně vyšší. Znalosti, nástroje i finanční prostředky pro řešení klimatické krize lidstvo má, uvádí nová zpráva IPCC. Razantní postoj musí nyní bezodkladně zaujmout vlády, a to i na poli mezinárodních vyjednávání.

Závěrečná [Souhrnná zpráva 6. hodnotící zprávy Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu](#) (The Sixth IPCC Assessment Report, AR6) byla dnes zveřejněna ve švýcarském Interlaken. Uzavřela tak soubor, který vychází od roku 2018 v šesti dílčích zprávách.

„Blížíme se k bodu, z něhož není návratu; k překročení mezinárodně dohodnuté hranice globálního oteplení o 1,5 stupně Celsia. Jsme na vrcholu bodu zvratu. Ale ještě není pozdě. Loňská zpráva IPCC jasně ukázala, že je možné omezit globální oteplování na 1,5 stupně Celsia pomocí rychlého a hlubokého snížení emisí ve všech odvětvích světové ekonomiky,“ komentuje vydání zprávy IPCC generální tajemník OSN António Guterres.

„Nejnovější vědecké zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) poukazují na bezprecedentní změny světového klimatu. Důsledky globálního oteplení vidíme ve všech částech světa se stále větší intenzitou a v některých případech jde o nevratné procesy. Tyto změny mají za následek ohromné náklady pro ekonomiku. Osobně vnímám energetickou transformaci jako příležitost pro Českou republiku. Ministerstvo životního prostředí pomáhalo a pomáhá lidem v době energetické krize skrze různé dotační programy, věnujeme se ochraně a obnově přírody, zadržování vody v krajině či oběhovému hospodářství. K tomu, aby podmínky pro život na této planetě byly příznivé i pro budoucí generace, jsou zapotřebí efektivní opatření na národní i mezinárodní úrovni a solidarita,“ říká k vydání závěrečné zprávy IPCC ministr

životního prostředí České republiky Petr Hladík (KDU-ČSL).

Radim Tolasz, klimatolog ČHMÚ a zástupce České republiky v IPCC, uvádí: *“Touto shrnující zprávou IPCC zakončil šestý hodnotící cyklus, který nebyl jednoduchý organizačně z důvodu pandemie COVID-19, ale ani politicky z důvodu ruské agrese na Ukrajině. Jsem rád, že se to nakonec podařilo a máme k dispozici celou sadu AR6, která je a bude cenným zdrojem informací o změně klimatu, možných a nutných opatřeních, jejich environmentálních i ekonomických nákladech, pozitivěch i negativěch. Věřím, že takto komplexní pohled na změnu klimatu poskytne politikům, expertům z různých oborů, ale i veřejnosti dostatek podkladů k rozhodování v blízké budoucnosti.”*

Hana Müllerová, vedoucí Centra pro klimatické právo a udržitelnost ÚSP AV ČR, uvádí: *“Z pohledu klimatické politiky a práva vnímám jako hlavní poselství této shrnující zprávy IPCC, že naše nynější volby určují, v jakém světě budou žít současné děti jako dospělí – jak změněný tento svět kvůli klimatické změně bude. Zpráva potvrzuje rostoucí intenzitu negativních dopadů klimatické změny, ale dosavadní odpovědi států tomu neodpovídají. Klimatické závazky států vyhlášené na základě mezinárodního práva – Pařížské dohody – nestačí na to, aby se globální teplota zvýšila o max. 2 °C, jak bylo sjednáno, ale vedly by k oteplení o 2–3 °C. Globální klimatická změna musí být řešena na úrovni států, a i ČR nezbytně potřebuje postoupit od expertní roviny vědeckého popisování problému k politickým a právním řešením.”*

Michal V. Marek, ředitel Ústavu výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i., uvádí: *“Je nesporné, že zprávy IPCC mají bezprostřední vazby na klimatické a obecně environmentální vědy. O tom není pochyb a je třeba tyto vazby i nadále udržet. Vždyť data produkovaná českými odbornými institucemi jsou součástí podkladů pro zprávy IPCC. Tedy určitě nejsme mimo. S ohledem na stávající stav a budoucí vývoj se jeví být naprosto zásadní snaha udržet úroveň výzkumu, monitoringu a přesahu výsledků do denního života společnosti. Nežijme v bludu, že GZK se nás netýká. Týká, a dosti značně, jak dokazují získaná data. ČR je pod vlivem GZK a dopady jako sucho, zvýšené riziko biotických škůdců a abiotických extrémů včetně požárů jsou prostě realitou. Je tedy nanejvýše nutné mitigační a adaptační opatření maximálně podporovat a dát jim i náležitou společenskou a politickou prioritu.”*

Jitka Martínková z Klimatické koalice říká: *“Klimatická krize se rychle blíží k nebezpečnému bodu. Kritickou hranici oteplení o 1,5 stupně Celsia překročíme podle vědců z IPCC do deseti let. Přesto svět stále nedělá dost. To, že i po třiceti letech mezinárodních vyjednávání o klimatu posílá lidstvo víc peněz do fosilních paliv než do klimatických řešení, je zcela skandálním selháním politických elit. Investice do obnovitelných zdrojů musíme znásobit. Samotné ale nestačí. Musíme se zároveň jednou provždy vymezit vůči zřizování nové fosilní infrastruktury. K překročení limitu 1,5 °C nás podle vědců dovede totiž už ta stávající. To je bezpochyby jeden z nejsilnějších vzkazů dnešní zprávy.”*

Pavel Jungwirth, Učená společnost České republiky, řekl: *“Osobně vidím jako klíčovou zprávu pro veřejnost, že dnes již z odborného hlediska známe praktické cesty, jak omezovat klimatickou změnu a její vliv na život na Zemi. Řešení proto není primárně v rukou vědců, ale politiků.”*

Poznámky:

Cíl Pařížské dohody - udržet nárůst průměrné globální teploty pod hranicí 2 °C a co nejblíže hranici 1,5 °C oproti předindustriální éře.

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) je orgán OSN pro hodnocení vědeckého poznání o změně klimatu. V roce 1988 ho společně založili Světová meteorologická organizace (WMO) a Program OSN pro životní prostředí (UNEP). Cílem činnosti IPCC je poskytovat vládám vědecké informace, které mohou využívat při tvorbě klimatických politik. Zprávy IPCC jsou klíčovými dokumenty pro mezinárodní klimatická

vyjednávání. IPCC je organizace, kterou tvoří vlády členských států OSN nebo Světové meteorologické organizace. V současné době má 195 členů. Do práce IPCC se zapojují tisíce vědců a expertů. Do vypracování hodnotících zpráv IPCC přispívají vědci na dobrovolné bázi, vyhodnocují tisíce výzkumných prací, které jsou každoročně publikovány a zpracovávají na jejich základě obsáhlé souhrnné zprávy současného poznání o příčinách, dopadech a budoucích rizicích klimatické změny i jak adaptace a mitigace (zmírňování) mohou snížit tato rizika. Základem hodnotícího procesu IPCC je otevřené a transparentní hodnocení vědeckého poznání ze strany expertů a zástupců vlád z celého světa tak, aby byla zajištěna objektivita a diverzita pohledů a expertízy. Prostřednictvím hodnotících zpráv odhaluje IPCC kde existuje vědecká shoda a kde je potřeba dalšího výzkumu. Vlastní výzkum IPCC neprovádí.

Více o IPCC: <http://www.ipcc.ch/about/>

Zprávy IPCC: ipcc.ch/reports/

Šestá hodnotící zpráva (AR6): ipcc.ch/assessment-report/ar6/

AR6 Fact Sheet IPCC: ipcc.ch/site/assets/uploads/2021/06/Fact_sheet_AR6.pdf

Souhrnná zpráva AR6 (20. března 2023): ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/

Společná tisková zpráva kancelář OSN v České republice, Učené společnosti České republiky, Centra pro otázky životního prostředí UK, Klimatické koalice a Komise pro životní prostředí Akademie věd ČR

Nové Programové prohlášení vlády? I změny k lepšímu

Revize [programového prohlášení vlády](#) potvrdila, že se vláda přes drobné změny drží nastaveného kurzu v oblastech ochrany klimatu i životního prostředí. Text přináší i drobné změny k lepšímu, v některých oblastech se ale sliby z prohlášení míjejí s následnou praxí.

V oblasti energetiky došlo spíše k dílčím změnám a zásadní přístupy programového prohlášení z 6. ledna 2022 byly i v revidované verzi z 1. března 2023 zachovány. Jedná se zejména o realistický odklon od uhlí do roku 2033 a naopak zcela nereálné

plány na rychlou výstavbu jaderných reaktorů. V oblasti obnovitelných zdrojů vláda zůstává málo ambiciózní (například závazek 100 000 solárních střech není v dnešní době nic obtížného a vláda pro to nemusí nic dělat). Přesto došlo k dílčím pozitivním doplněním v této oblasti:

- K závazku umožnit sdílení elektřiny přidala vláda podporu ukládání energie a inovativních metod využití decentralizovaných zdrojů k podpoře řízení soustavy.
- Pro praxi může být důležitý nový závazek, že vláda prosadí transparentní správu volných kapacit pro připojení zdrojů do sítě, které si dnes zájemci o fotovoltaiku obtížně zjišťují.
- Vláda také nově slibuje podpořit využití bioplynu, výrobu biometanu a rozvoj vodíkových technologií.
- Velmi důležité je, že vláda deklarovala, že zpřístupní program Nová zelená úsporám i nízkopříjmovým domácnostem a nastaví systém komplexního poradenství přímo v terénu.

- Zásadní je také deklarace, že vláda zajistí, aby veškeré výnosy z prodeje povolenek, prostředků Modernizačního fondu, Inovačního fondu a Sociálního klimatického fondu byly efektivně využity na dekarbonizaci české ekonomiky, včetně řešení sociálních dopadů těchto opatření. V případě emisních povolenek je totiž doposud minimálně polovina odváděna bez užitku do státního rozpočtu.

Jiří Koželouh z Hnutí DUHA, členské organizace Zeleného kruhu, říká: *“Vláda ani tváří v tvář energetické krizi bohužel zásadně nezvýšila ambice v rozvoji obnovitelných zdrojů a úspor energie, přestože jde o hlavní strategické řešení krize. Přesto doznalo programové dílčích pozitivních změn, které - pokud budou o realizovány - pomohou lidem s úcty za energii i s rozvojem výroby čisté energie. Jedná se hlavně o podporu ukládání energie či výroby biometanu a vodíku. Zásadní je slib zpřístupnit podporu na zateplování a fotovoltaiku i pro nízkopříjmové domácnosti a spustit terénní energetické poradenství. Novinka je také, že vláda chce na tato opatření plně využít peníze z emisních povolenek.”*

V oblasti životního prostředí bylo provedeno jen několik doplnění a zásadní přístupy programového prohlášení z 6. ledna 2022 byly i v revidované verzi z 1. března 2023 zachovány. Aktualizací programového prohlášení se vláda nadále zavazuje k tomu, že:

- „ochrana životního prostředí, přírodních zdrojů, krajiny, přírody, biodiverzity a klimatu bude klíčovou prioritou vlády, která bude prosazována v úzké spolupráci mezi ministerstvy životního prostředí, zemědělství, průmyslu a obchodu, dopravy a místního rozvoje a po konzultaci se sociálními partnery.“

Problematické tak nejsou samotné formulace Programového prohlášení vlády, ale skutečnost, že je dotčená ministerstva dosud nenaplnují, či dokonce jednájí proti smyslu závazků uvedených v programovém prohlášení. Nejvýraznější doplnění v aktualizaci Programového prohlášení vlády se týká kroků k ochraně biodiverzity, konkrétně pak závazek, že jako Vláda ČR:

- „Zajistíme implementaci přijatých globálních a evropských cílů v oblasti ochrany biologické rozmanitosti prostřednictvím (...) konkrétních opatření v takové míře, která zabrání dalšímu úbytku biodiverzity a zajistí její celkovou ochranu (...)“

Detailněji je pak v aktualizovaném i původním znění programového prohlášení uvedeno:

- „Ochráníme půdu před záboru a degradací. (...) Minimálně desetina zemědělské půdy bude do roku 2030 aktivně chránit opylovače a celkovou biodiverzitu (meze, nárazníkové pásy, větrolamy, úhory).“

Reálně však aktuální ministr zemědělství Zdeněk Nekula v únoru 2023 výrazně omezil (a vláda jeho rozhodnutí potvrdila) největší dojednaný posun v českých zemědělských dotacích, v rámci něhož měli příjemci dotací chránit minimálně 3 % orné půdy pro biodiverzitu. Umožnění realizace tohoto závazku, na již nyní existujících trvalých travních porostech, povede k tomu, že se nepodaří zastavit úbytek biodiverzity v zemědělské krajině.

Dále se v textu uvádí:

- „Nastavíme systém pozitivní a hospodárné motivace vlastníků pro potřebnou přeměnu lesů – změnu druhové skladby a struktury, přirozenou obnovu, adaptaci na klimatickou změnu a zvyšování biodiverzity. Připravíme formu podpory nestátním vlastníkům lesů s ohledem na způsob hospodaření a následné péče podporující mimoprodukční vlastnosti lesa.“

Reálně však ministr Zdeněk Nekula aktuálně prosazuje takové znění dotačního titulu Podpora adaptace na změnu klimatu, které neposilují „změnu druhové skladby a struktury, přirozenou obnovu, adaptaci na klimatickou změnu a zvyšování biodiverzity“ nad stávající praxi a zákonnou povinnost, a tak fakticky odrazují vlastníky od ochrany biodiverzity v lesích. Ministerstvem zemědělství nastavená pravidla pro dotační podporu zalesňování z Národního plánu obnovy financovaného Evropskou unií jsou navíc v příkrém rozporu s ochranou lesní biodiverzity dle European Forest Institute i v nesouladu s pravidly dotační podpory Evropské unie.

Vláda se zasazuje za ochranu biodiverzity řek nastavením podrobnější kontroly pro případné havárie. Rovněž ale potřebujeme komplexní řešení pro zlepšení stavu biodiverzity tekoucích i eutrofizovaných stojatých sladkých vod, které patří mezi nejohroženější ekosystémy v České republice.

Rozšíření územní ochrany i cílený důraz na ochranu nejohroženějších druhů jsou nezbytné pro naplnění mezinárodních cílů ochrany biodiverzity, ke kterým se vláda zavazuje. V praktických krocích ve vyhlášení území s ochranou přírody i dalších nezbytných opatřeních má však vláda již výrazné zpoždění.

Jan Skalík z Hnutí DUHA, členské organizace Zeleného kruhu, říká: *“Vláda se nově zavazuje, že svými konkrétními opatřeními zabrání dalšímu úbytku biodiverzity. V praxi ale ministr zemědělství Nekula pumpuje miliardy do lesnictví tak, že biologickou rozmanitost ještě více ohrožuje, a navíc zrušil nejvýraznější posun v zemědělských dotacích, který měl vrátit skřivany, zajíce i motýly na český venkov. Budťo nás vláda jednoduše klame, nebo plánuje pořádnou změnu směru. Věřím v to druhé.”*

Tiskový komentář Zeleného kruhu a Klimatické koalice, redakčně kráceno

Apel 150 spolků adresovaný poslancům: při povolování staveb chceme chránit životní prostředí

150 občanů, zastupujících spolky, které podpořily otevřenou výzvu poslancům organizací Arnika, Zelený kruh a Greenpeace, protestovalo v pondělní podvečer 6.3. s helmami a zalepenými ústy na Staroměstském náměstí v Praze. Cílem happeningu bylo znovu připomenout, že mají obnovit právo veřejnosti vyjadřovat se ke stavebním záměrům, pokud ovlivňují životní prostředí, a zastavit tak návrat ke stavu před rokem 1989, kdy bylo vyjádření takového názoru považováno za zločin proti hospodářství a státu.

Na happening dorazil i ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš a mimo jiné řekl: *“Odpovědnost za legislativu navrhovanou vládou nese vláda jako celek. Je to vláda koaliční, možnost vyjednat*

kompromisy je limitovaná, jsou tam strany, které na věcech, o kterých se bavíme, nemají shodu. Každá strana šla do voleb s nějakým programem a je za tím mechanika na úrovni vlády a zastoupení a síly jednotlivých politických stran. A proto, když zde stojím, není to zřikání se politické odpovědnosti, ale naopak – každá strana koalice má odpovědnost za plnění svého programu a za míru kompromisu, kterou dokáže vyjednat.”

Kromě něj na happeningu promluvila řada mluvčích spolků a také osobností, které jejich snahu podporují. Sérii projevů zahájila Petra Kolínská z organizace Zelený kruh: *“Soudržná a odolná občanská společnost vyrůstá ze zájmu a péče o místo, ve kterém lidé žijí. Investoři, úřady a občané spolu mají komunikovat o podobě projektů, které ovlivňují životní prostředí desítky, resp. stovky let.”*

Právo veřejnosti vyjádřit se ke stavebním záměrům podpořil také Petr Svoboda, advokát a vysokoškolský pedagog na Právnické fakultě UK: *“Příroda nám nepatří, my jsme její děti, a měli bychom se k ní chovat s úctou a respektem. A když ji někdo hodlá ničit, ať už k tomu má jakýkoliv důvod, měli bychom mít možnost se k tomu vyjádřit a oponovat mu.”*

Doplnila jej bývalá ombudsmanka Anna Šabatová: *“Díky osvíceným ministrům, jako byli Josef Vavroušek, Bedřich Moldan a Ivan Dejmal jsme měli v oblasti účasti veřejnosti ve stavebních řízeních náskok před evropskou legislativou. Ten jsme v roce 2018 ztratili a s ním i možnost vyjadřovat se ke stavebním záměrům. Tato vláda by nám ji mohla vrátit.”*

Anna Vinklárková z organizace Arnika zdůraznila důležitost spolků v rozhodovacím procesu: *“V praxi se ukazuje, že právě a jedině aktivní občané, sdružení ve spolcích, dokáží ohlídat, ať už záměrné či nezáměrné, pochybení úřadů v jednotlivých kauzách. Pokud poslanci nechtějí podpořit účast veřejnosti v procesech povolování staveb, znamená to, že nechtějí podpořit ztransparentnění procesů, které by bylo zásadním protikorupčním opatřením, což je opravdu smutné.”*

Tento pohled podpořil také sociální ekolog a vysokoškolský pedagog Ivan Rynda: *“Protože se touto problematikou celoživotně zabývám, vím, že nestátní, neziskové organizace, mají ve společnosti neuvěřitelně důležitou roli, kterou si málokdo uvědomuje. Je historicky ověřeno, že právě nevládky umí v lokálním, regionálním i globálním měřítku identifikovat problém, který ještě nikdo nevidí. A jestliže se stát této pomoci dobrovolně zřiká, jedná hloupě, protože neziskové organizace v rozhodovacích procesech neškodí, ale naopak pomáhají.”*

Za organizátory happeningu uzavřela blok projevů Nikol Krejčová z Greenpeace: *“Právo účastnit se rozhodování je jedno ze základních demokratických práv. Spolky často chrání zájmy životního prostředí a místních občanů proti moci peněz developerů a měly by proto být vnímány jako prospěšné iniciativy. Není pravda, že spolky stavební řízení blokují, ve skutečnosti se účastní jednotek procent všech řízení. V zájmu státu nejsou developereři stavící bez ohledu na lidi i přírodu, ale především spokojení obyvatelé.”*

Arnika, Zelený kruh a Greenpeace vyzvali poslance k obnovení účasti veřejnosti při povolování staveb již v prosinci 2022. V otevřené výzvě na poslance apelovali, aby k novele zákona předložili a podpořili pozměňovací návrh, který umožní veřejnosti podávat námítky, a tím pomáhat chránit přírodu a krajinu při povolování staveb. Jejich výzvu kromě spolků podpořily také tisíce lidí, kteří kvůli tomu napsali poslancům e-mail.

Poslanci v rámci druhého čtení předložili k tématu účasti veřejnosti při povolování středně velkých staveb dva pozměňovací návrhy. Klára Kocmanová (Piráti) předložila [návrh na obnovu účasti veřejnosti](#)

v rozsahu, který umožňuje chránit přírodu a krajinu v plném rozsahu. Skupina koaličních poslanců pak předložila [návrh na účast veřejnosti v omezeném rozsahu](#). Spolky by se podle tohoto návrhu mohly účastnit řízení v případech, kdy by mělo dojít ke kácení stromů nebo k zásahu do zvlášť chráněných druhů rostlin a živočichů.

Závěrečné hlasování je naplánováno na pátek 24. 3. 2022. Do té doby můžete psát poslancům a poslankyním [skrze jednoduchou webovou aplikaci](#), aby podpořili návrh evidovaný pod číslem 2395.

Multimedia:

Video z události: <https://www.youtube.com/watch?v=3rwlBZehQ-0>

Fotografie z události: <https://www.uschovna.cz/zasilka/HW2TBK93DS5IEFVE-927/>

Tisková zpráva Arniky, Greenpeace a Zeleného kruhu, aktualizováno

Jaderná energetika na pomalém ústupu

Jaderná energetika nadále stagnuje a pouze urychlení čínského jaderného programu zachrání toto odvětví před globální spirálou smrti. Zkušenosti jaderného průmyslu v loňském roce byly stejné jako v posledních téměř třiceti letech: malý počet spuštěných reaktorů a podobně malý počet jejich uzavření. Mezitím dochází k prudkému růstu obnovitelných zdrojů energie, protože státy se snaží posílit energetickou bezpečnost.

V roce 2022 bylo celosvětově spuštěno sedm reaktorů a pět jich bylo trvale uzavřeno, což představuje čistý přírůstek kapacity výroby elektřiny pouhých 4,2 gigawattů. Z flotily převážně nových reaktorů před 30 lety je nyní flotila převážně stárnoucích reaktorů. V důsledku stárnutí Mezinárodní agentura pro atomovou energii (MAAE) předpokládá v dalších letech uzavírání 10 reaktorů (asi 10 GW) ročně v důsledku stárnutí. V uplynulém desetiletí, od roku 2013 do roku 2022, byla ročně zahájena stavba v průměru 6,5 reaktoru. To je recept na pomalý úpadek. V posledních dvou letech bylo sice zahájeno dvacet staveb, což naznačuje jen možnost dalšího období stagnace.

Čínský jaderný program

Mírný růst jaderné energetiky je ale také možný a to v případě, že bude urychlen čínský jaderný program. [Zpráva o stavu světového jaderného průmyslu z roku 2022](#) uvádí, že v letech 2002-2021 bylo v Číně spuštěno 50 reaktorů a žádný nebyl uzavřen, zatímco ve zbytku světa došlo k čistému úbytku 57 reaktorů. Čínský jaderný program je skromný - v letech 2002-2021 se v průměru spouštělo 2,5 reaktoru ročně. Tempo se však zvýšilo a v posledních dvou letech bylo zahájeno 11 staveb. Čínský jaderný program za posledních 15 let dvakrát nabral na tempu a pak ztratil dech, takže teprve čas ukáže, zda nejnovější zrychlení přetrvá.

Čína však také ukázala světu, jak se může jaderný průmysl rozvíjet: s nedostatečnými standardy jaderné bezpečnosti, nedostatečnou regulací, represí médií, stíháním whistleblowerů, nejhoršími pojistnými opatřeními a odpovědností za jadernou škodu na světě a bující korupcí.

Ohromující neúspěchy na Západě

Rozvoj jaderné energetiky v Číně kontrastuje s ohromujícím neúspěchem projektů výstavby reaktorů

v USA, Velké Británii a Francii. V USA je jediným projektem výstavby reaktoru projekt Vogtle v Georgii, který má dva reaktory AP1000. Nejnovější odhad nákladů ve výši 34 miliard USD je více než dvojnásobný oproti odhadům 14-15,5 miliardy USD v době zahájení výstavby. Náklady se stále zvyšují a projekt přežívá jen díky mnohamiliardové pomoci daňových poplatníků. Projekt V. C. Summer v Jižní Karolíně, který také počítal se dvěma reaktory AP1000, byl po vynaložení přibližně 9 miliard USD v roce 2017 zrušen.

Současný odhad nákladů na dva reaktory EPR ve výstavbě v Hinkley Point - jediném projektu výstavby reaktorů ve Velké Británii - činí 32,7 miliardy liber. Současný odhad nákladů je tedy více než osmkrát vyšší než původní odhad 2 miliard liber na jeden reaktor na konci roku 2000.

Jediným současným projektem výstavby reaktorů ve Francii je jediný reaktor EPR ve Flamanville. Současný odhad nákladů ve výši 19,1 miliardy eur je téměř šestkrát vyšší než původní odhad 3,3 miliardy eur. Společnost EDF a další společnosti uvádějí nižší čísla - ta však obvykle nezahrnují finanční náklady.

"Turbo" růst obnovitelných zdrojů energie

Stagnace jaderné energetiky ostře kontrastuje s růstem obnovitelných zdrojů. Jejich rozvoj o 320 GW byl v loňském roce 76krát větší než růst jaderné energie (4,2 GW). Stejný vzorec byl patrný i v roce 2021: jaderná kapacita klesla o 0,4 GW, zatímco růst výkonu obnovitelných zdrojů činil 314 GW, z toho 257 GW obnovitelných zdrojů mimo vodní elektrárny.

Podle zprávy Mezinárodní energetické agentury (IEA) [Electricity Market Report 2023](#) se v roce 2022 obnovitelné zdroje včetně vodních elektráren podílely na celosvětové výrobě elektřiny 29,1 %, což je více než trojnásobek podílu jaderné energie, který činil 9,4 %. Jaderné zdroje byly předstíženy obnovitelnými zdroji i bez vodních elektráren a poprvé po desetiletích klesly pod 10 procent.

Růst obnovitelných zdrojů energie je výrazný, protože země se snaží posílit energetickou bezpečnost, uvedla IEA v prosinci při zveřejnění své zprávy [Renewables 2022](#).

Obnovitelné zdroje brzy předstihnou uhlí a plyn

IEA předpokládá, že v roce 2025 bude elektřina z obnovitelných zdrojů představovat 34,6 % celkové světové výroby a obnovitelné zdroje předstihnou uhlí a plyn. V roce 2027 vzroste podíl výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na 38 % na globální výrobě, přičemž podíl všech ostatních zdrojů: uhlí, plynu, jádra a ropy bude klesat. Podíl větrné a fotovoltaické energie by se mohl více než zdvojnásobit a v roce 2027 bude tvořit téměř 20 procent celosvětové výroby elektřiny.

Výkonný ředitel IEA Fatih Birol v prosinci 2022 uvedl: "Obnovitelné zdroje energie se rychle rozvíjely již dříve, ale globální energetická krize je nastartovala do nové mimořádné fáze ještě rychlejšího růstu, protože státy se snaží využít jejich výhod pro energetickou bezpečnost."

"Je to jasný příklad toho, že současná energetická krize může být historickým zlomem směrem k čistšímu a bezpečnějšímu energetickému systému. Pokračující akcelerační obnovitelných zdrojů energie má zásadní význam pro udržení otevřených dveří k omezení globálního oteplování na 1,5 °C."

Podíl jaderné energie na celosvětové výrobě elektřiny již klesl o 46 % z vrcholných 17,5 % v roce 1996 na současných 9,4 %. A v tom nejoptimističtější scénář pro jaderný průmysl bude jeho podíl na celosvětové výrobě elektřiny nadále klesat.

Dr. Jim Green pro [The Ecologist.org](#), kráceno

Větrná energetika opět na vzestupu

V roce 2022 se z větrné energie v Evropské unii vyrobilo 420 TWh (15 %) elektřiny. Největším výrobcem se 126 TWh je Německo, kde vítr vyrábí 22 % mixu elektřiny, před Španělskem (62 TWh, rovněž 22 %). Nejvyšší procentuální podíl větrné energie má Dánsko s 55 % elektřiny (19 TWh) před Litvou (38 %), Irskem (34 %) a Portugalskem (28 %).

Větrná energie je v současné době

druhým největším čistým zdrojem elektřiny v EU, ale má nadále růst a překonat výrobu elektřiny z jádra. V současné době je v Evropské unii osm zemí, kde se z větru vyrábí více než 20 % elektřiny, a 16 zemí s více než 10% podílem.

Výroba elektřiny z větrné energie v EU vzrostla vloni o 8,6 % (+33 TWh) z 387 TWh na 420 TWh v roce. Tento růst více než kompenzuje pokles o 11 TWh z roku 2021, je však stále nižší než růst v letech 2015 a 2017 či 2019, kde sektor zaznamenal největší meziroční růst o 47 TWh.

Vedle solární energie má vítr klíčový význam pro snižování emisí v odvětví výroby elektrické energie. Oba zdroje budou tvořit páteř budoucí elektrické soustavy, do roku 2050 mají zajišťovat téměř 70 % celosvětové spotřeby elektřiny. Proto je třeba rychlého rozvoje již v tomto desetiletí. V České republice bohužel pokračovala stagnace.

Celá zpráva analytické společnosti EMBER je k dispozici zde: <https://ember-climate.org/insights/research/european-electricity-review-2023/>

Mapa větrných elektráren viz: https://www.researchgate.net/publication/328229021_Wind-Power_in_Europe

Edvard Sequens

Výběr místa pro úložiště ve spěchu a bez otevřenosti

Urychlení výběru finální lokality pro hlubinné úložiště, k němuž by podle Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) mělo dojít již v roce 2028, může ohrožovat budoucnost obyvatel dotčených obcí. Na klíčové geologické práce plánované původně na sedm let zbude sotva poloviční čas. Není připravena metodika výběru, ani nejsou stanoveny minimální požadavky na informace, bez jejichž zjištění nebude možné výběr místa pro úložiště uzavřít. Obce nemají k dispozici projekty geologických prací, které by jim ukázaly, kde mají být provedeny hluboké vrty a další práce a mají s nimi být seznámeny až po očekávaném povolení průzkumných území.

Tato a další zjištění vyplynula ze setkání zástupců Platformy proti hlubinnému úložišti s ředitelem Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) Lukášem Vondrovicem. Ti jej požádali o schůzku, aby prodiskutovali postoje ke geologickým a dalším pracím, které stát plánuje na území 31 měst a obcí na čtyřech lokalitách uvažovaných pro hlubinné úložiště.

Urychlením prací reaguje SÚRAO na podmínku zprovoznění hlubinného úložiště do roku 2050, pokud chce vláda označovat jadernou energetiku jako udržitelnou technologii v rámci taxonomie Evropské unie. Paradoxně po urychleném výběru konečné lokality v roce 2028 má dojít k přehodnocení dalšího postupu, jehož výsledkem může být opětovné rozvolnění časového plánu přípravy úložiště.

V protikladu k českému přístupu, kde prim hraje politika, je postup Německa. Německé ministerstvo životního prostředí a Spolková společnost pro trvalé ukládání odpadů uvedly, že nemohou dodržet zákonem stanovený termín roku 2031 pro výběr finální lokality pro úložiště s ohledem na vysoké požadavky na výběr lokality s nejlepším možným zabezpečením. Těm se musí podřídit i harmonogram vyhledávání úložiště.

Antonín Seknička, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti a místostarosta obce Cejle řekl: „*Tak výrazné zkrácení času pro provedení té nejdůležitější etapy výběru definitivní lokality pro úložiště, jaká*

právě začala, uvádí obce do nejistoty, zda bude vybrána ta opravdu nejhodnější lokalita. V obcích bychom také čekali více detailních informací o plánovaných pracích, než jaké dostáváme.“

Matěj Machek, geolog působící na Geofyzikálním ústavu AV ČR řekl: „*Postup Správy úložišť vyvolává obavu, že jednotlivé lokality budou porovnávány na základě informací rozdílné kvality a výběr finální lokality bude proveden na základě těch informací, které budou aktuálně k dispozici v politicky stanoveném roce výběru 2028.*“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

SÚRAO žádá o průzkumy pro úložiště, lokality chystají na 15. dubna Den proti úložišti

Starostky a starostové 31 dotčených měst a obcí ze čtyř lokalit - Březového potoka v Pošumaví, (Čertova) Hrádku na Jihlavsku, Horky na Třebíčsku a Janochu na Českobudějovicku, se dozvěděli z dopisu ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), že úřad 27. 2. požádal Ministerstvo životního prostředí o stanovení průzkumných území pro vyhledávání hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů na jejich katastrech. Stalo se tak i přesto, že vládní „[Návrh zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu](#)“ teprve doputoval k projednání do Parlamentu. Nejsou tak zajištěna slibovaná práva obcí a ani dílčí zlepšení v těchto řízeních o stanovení průzkumných území tak vůbec nebudou moci být v praxi využita.

Obce a spolky z postižených lokalit ve spolupráci s Platformou proti hlubinnému úložišti se rozhodly své oprávněné, ale ze strany státu opomíjené zájmy připomenout v sobotu 15. dubna 2023 již sedmým

ročníkem společného Dne proti úložišti. Chtějí tak připomenout vládě neplnění jejího vlastního programového prohlášení: „Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR“. Zmíněný návrh zákona nezajistí respektování zájmů obcí a jejich občanů, jak je požaduje

i nový atomový zákon a Platforma usiluje o jeho zásadní úpravy.

Antonín Seknička, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Zahájení jakýchkoliv geologických průzkumných prací na území našich obcí bez stanovení férových pravidel, je známkou nadřazeného postoje státu a snahy splnit úkol bez ohledu na důsledky pro lidi zde žijící.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Co to má ta husa na krku?

Princip kroužkování ptáků zná už skoro každý a kdo by ho chtěl poznat detailněji, má každoročně možnost na některé z našich přírodovědných vycházek. Maličké hliníkové kroužky se však pojí s jednou zásadní nevýhodou. Abyste údaje z nich odečetli, musíte ptáky zpětně odchytit, najít mrtvé nebo v dokonce zastřelit. Pouhým okem nebo třeba fotoaparátém se obvykle dají odečítat pouze kroužky u větších druhů, které ze vámi samy přijdou, typicky u labutí zimujících ve městě.

Proto ornitologové přišli z dalšími způsoby individuálního značení ptáků. Nejjednodušší z nich je používání barevných kroužků s kontrastními barvami, což přeci jen usnadňuje odečítání skrze dalekohled či fotoaparát se zoomem. U větších druhů ptáků se však uplatňuje i tzv. límcování, přičemž v České republice se límcují především husy velké nebo labuť velké. V přírodě však můžete potkat i límcované ptáky jiných druhů, nejčastěji severské husy během zimování.

„U hus se používají barevné kroužky, barevné kroužky s kódem a barevné krční límce s kódem. První husy byly na našem území límcovány v roce 1973. Na našem území se používaly a stále používají červené límce s bílým kódem. Kód se skládá z velkého písmena a dvojčíslí. Písmeno je psáno horizontálně a dvojčíslí vertikálně. Jedna série obsahuje 100 límců (00 – 99). V ČR byly použity série A, B, C, E, F, H, I, J, L, N, O, P, R, S, T, V, X,“ píše se o límcování hus na webu Monitoring vodních ptáků v ČR.

Lidé mají často obavy, že límec ptáky výrazně poškozuje nebo že má husa na krku třeba plechovku. Žádná újma by však ptákům hrozit neměla. Údajně jediný rozdíl v chování límcovaných a nelímcovaných hus spočívá v tom, že ty límcované častěji pečují o peří v okolí límců, které se však ani nedotýkají jejich kůže. Jinak vedou límcovaní ptáci normální rodinný život a dožívají se podobného věku jako ti bez plastových límců. Přesto jde určitě o zásah do života jedince, který by měl být přesvědčivě zdůvodněný. Vedle vědeckého přínosu se nabízí samozřejmě i přínos ochrannářský, neboť pomáhá odhalit údaje o migračních trasách nebo stavu ptačích populací.

„Pokud se Vám podaří pozorovat označenou husu s límcem či barevným kroužkem, pošlete prosím bližší informace (kód ptáka, datum, lokalita, pozorovatel, celkový počet hus na rybníce, okolnosti) koordinátorovi límcování v ČR na e-mail [corax\(zavinac\)seznam.cz](mailto:corax(zavinac)seznam.cz), popřípadě vložte pozorování do databáze birds.cz/avif. Veškerá pozorování individuálně značených hus budou následně ověřena a zaslána Kroužkovací stanici Národního Muzea,“ dodávají autoři webu Monitoring vodních ptáků v ČR.

Až tedy objevíte na hladině rybníka nebo na poli husu s plastovým límcem, zkuste ho odečíst a pošlete koordinátorovi límcování nebo přímo do kroužkovací stanice Národního muzea. Odměnou vám bude zpráva o „vaší“ huse, z níž se dozvíte, kde a kdo ji kroužkoval a kde všude ji další pozorovatelé odečetli.

Jiří Řehounek

Řešením hraboší krize je ozdravení české krajiny, nikoliv jedy

Ministerstvo zemědělství od 21. února povolilo trávit hraboše zvýšenou dávkou jedu Stutox II. vkládáním do nor. V teritoriích kriticky ohrožených sýčků obecných se ale naštěstí jed aplikovat nesmí, a to za žádných okolností. Hraboši jsou hlavní kořistí sýčků a v případě pozření přiotrávených hlodavců by těmto malým sovám bezprostředně hrozila sekundární otrava. Česká společnost ornitologická (ČSO) sice vítá kompromis nerozhazovat jed v teritoriích sýčků a sov pálených, ale dlouhodobě upozorňuje, že trávení je pouze dočasným řešením gradace hrabošů. V Česku převládá monokulturní intenzivní hospodaření s velkými lány, které hůře čelí různým aktuálním problémům, jako je sucho či degradace půdy. Pestrá krajina, která hostí ptačí i savčí predátory, by si s hlodavci poradila lépe. Za zcela nepochopitelné potom ČSO považuje rozhodnutí vyplácet zemědělcům dotace na trávení z rozpočtu ministerstva životního prostředí (MŽP) a nikoliv ministerstva zemědělství (MZe). Stanovisko ČSO podporují ekologické nevládní organizace Hnutí DUHA, WWF (Světový fond na ochranu přírody) a Beleco.

Až 40 milionů korun celkem chce vyplatit ministerstvo životního prostředí (MŽP) na aplikaci jedu do krajiny. „Konkrétně jde o kompenzační podporu 500 korun na hektar prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR. Jedná se o naprosto nelogický krok. Požadavky zemědělců na hubení hrabošů chápeme, ale platit trávení z peněz na ochranu přírody, je nepřijatelné. Dojde tím k paradoxní situaci. Zemědělec, který preferuje šetrné hospodaření a rozhodne se jed neaplikovat, odměnu od MŽP nedostane. Naopak odměnění budou ti konvenční zemědělci, kteří budou do krajiny sypat jed. Peníze by rozhodně

neměly jít z rozpočtu MŽP, ale z MZe,“ sděluje ředitel ČSO Zdeněk Vermouzek.

ČSO se zemědělci dlouhodobě spolupracuje na mnoha aktivitách a společně chrání ptáky zemědělské krajiny, kteří v důsledku intenzivního zemědělství patří k nejvíce ubývajícím druhům na české i evropské úrovni. Mezi klíčové aktivity patří ochrana kriticky ohroženého sýčka, kterého v Česku zbývá posledních zhruba 100 párů a populace je kvůli tomu na hranici vyhubení. „S farmáři, v jejichž blízkosti sýčci žijí, domlouváme opatření, aby tam sýčci mohli žít, lovit i hnízdit, aniž by jim hrozilo nebezpečí. K takovým by jistě nepatřilo pokládání jedu na hraboše, kterými se sýčci přednostně živí. Je proto dobře, že v teritoriích

sýčka, kterých už je teď tak málo, se hraboši trávit nesmí. Zemědělci v oblastech výskytu sýčka pak obdrží od státu kompenzace za ušlý zisk způsobený hrabošem," vysvětluje Martin Šálek z ČSO a Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

Ornitologové jsou potěšeni, že celá řada zemědělců hospodaří šetrně a používání jedu na svých pozemcích odmítají. „Raději než aplikací drahých rodenticidů se snažíme decimovat hraboše dostatečným mechanickým a opakovaným zpracováním půdy, osevním postupem, volbou odrůd a podporou výskytu dravců v krajině. Jed neaplikujeme, protože nechceme dál ničit krajinu a její řád za cenu krátkodobého profitu. Nejsme jen zemědělci, jsme hospodáři, kterým byla pole v krajině svěřena předky a musí být zase předána potomkům,“ říká farmář Antonín Štěpanovský, na jehož farmě žije sýček. „Když přijdou extrémní, jako je gradace hrabošů, tak samozřejmě každý zemědělec chce bránit svou úrodu. Ale je otázka, za jakou cenu. Pokud by přišel zloděj do domu, tak taky nebudu bourat dům, aby se mu nepodařilo nic vzít. V českém zemědělství jsme svědky narušených ekosystémů. Jsem přesvědčený, že správnou cestou k rovnováze je podpora sýčka a jeho přežití, stejně jako jiných sov a dravců,“ vysvětluje Štěpanovský.

v české krajině jen minimum,“ sděluje zemědělský specialista ČSO Václav Zámečník.

Martin Rexa z Hnutí DUHA upozorňuje, že jed je výhradně krátkodobé řešení. „Dlouhodobým a platným řešením je snažit se ozdravit českou krajinu. Ta je nyní v takovém stavu, že sama se gradaci hrabošů, ale také ani dopadům klimatické změny, nezvládne ubránit. Posílit ji lze opatřeními, jako jsou rozdělení na menší bloky a pestrost. Taková krajina by pak problémům odolávala lépe a nebude potřeba do ní sypat jedy. To je cíl, ke kterému bychom měli směřovat. Bohužel, nové zemědělské dotace nepodporují taková opatření ani zdaleka tak, jak by bylo potřeba.“

Ornitologové dlouhodobě upozorňují, že česká krajina, kde se ve většině hospodaří intenzivně, je náchylnější k problémům. „Jde například o větrnou erozi, extrémní sucho či gradace hlodavců. S tím vším se lépe vypořádá krajina, která je pestrá a členitá. Větrnou erozi sníží větrolamy, extrémní sucho lze řešit mokřady, zelení a dalšími krajinnými prvky. A s hraboši si poradí dravci a sovy, jejichž populace pak budou z dostatku hrabošů profitovat. Je ale potřeba je do krajiny přilákat buď přirozenými posedy v podobě stromů, vyvěšováním vhodných hnízdních budek anebo na pole dávat alespoň berličky. Těch je zatím

Tisková zpráva NNO (redakčně kráceno)

Čapí sezóna začala. Zapojte se do sledování hnízd ve vašem okolí

Čápi bílí v Česku postupně obsazují svá hnízdiště a můžeme očekávat, že blížící se teplé a slunečné počasí jejich přilet ještě urychlí. Kolik párů přiletí a kolik vyvedou mláďat? Odpovědi na tyto otázky zjišťuje Česká společnost ornitologická (ČSO) s pomocí veřejnosti.

„V programu občanské vědy Čapí hnízda sledujeme průběh hnízdění čápů již od roku 2014. Sledování čápů je velmi oblíbené, lidem přináší radost a jejich pozorování není náročné,“ uvádí Gabriela Dobruská, která v ČSO koordinuje program Čapí hnízda. Do programu se může zapojit úplně každý – od rodin s dětmi přes školní kolektivy až po seniory.

Ornitologové věří, že i v letošním roce lidé zařadí pozorování čápů do svých výletů a pomohou tak monitorovat průběh hnízdění. *„Sledujte hnízda ve svém okolí a svá pozorování zadejte na www.birdlife.cz/capi. I když tam čápa nevidíte, najděte hnízdo na mapě*

a uveďte „čáp nepozorován“. Jen tak budeme vědět, že hnízdo bylo kontrolováno a čáp na něm ještě nebyl,“ doplňuje Dobruská. Čím více hnízd se podaří zkontrolovat, tím přesnější údaje o přiletu čápů ornitologové získají.

Čápi po přiletu každý rok své hnízdo dostavují. K tomu používají materiál, který nejnadhěji seberou a dopraví do hnízda. Tím jsou i lehké a tvárné plastové odpadky, které ale představují velké nebezpečí. *„Mláďata se do provázku snadno zamotají, může dojít k vážným zraněním vedoucím až k smrti mláďat,“* vysvětluje Dobruská. Přitom je snadné tomu předejít. Stačí místa, kde čápy pozorujete při sběru potravy nebo kam létají pro stavební materiál na hnízda, vyčistit od lidských odpadků, zvláště plastových provázků a vlasců.

Čápi u vás nejsou a rádi byste se těšili z jejich blízkosti? Rozhlédněte se nejdříve, jak vypadá krajina v okolí. Pokud v ní čápi nenajdou dostatek potravy, nemá smysl uvažovat o hnízdní podložce. Těch prázdných je v naší krajině dost. Co chybí, jsou mokřady a zdravá pestrá krajina. Tu čápi potřebují, tam je potřeba začít.

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno a kráceno)

V Třeboňské záchrané stanici se radují z orlího happyendu

Orel mořský, který se vážně zraněný po pádu do nezabezpečené meliorační šachty dostal do péče Třeboňské záchrané stanice pro volně žijící živočichy na podzim loňského roku, se nyní konečně navrátil do volné přírody.

Napínavý příběh přibližuje ředitel stanice Jan Nový: *„Mladý orel mořský se stal obětí jedné z nejhorších nástrah v naší krajině, o které se však příliš nemluví. Ne, nepopálil se na sloupu elektrického vedení ani nebyl otráven. Uvázl v „díře“. Z neznámé příčiny spadl do více než dva metry hluboké nezakryté skruže v poli a nemohl se dostat ven. Bohužel, těmito nebezpečnými pozůstatky rozsáhlých melioračních systémů je*

zemědělská krajina v celé ČR doslova posetá. Původní betonová víka přístupových šachet sebral čas, a tak tu dnes na zvířata číhají tyhle pasti“, vysvětluje. „Kolik nejrůznějších živočichů skončí své životy pomalým a trýznivým způsobem v nezabezpečených šachtách netušíme. Nálezy jsou totiž s ohledem na jejich pozici uprostřed polí a luk skutečně pouze náhodné“, doplňuje smutnou skutečnost.

Ale zpět k našemu orlovi. Ten měl neuvěřitelné štěstí, neboť jej úplnou náhodou objevili zemědělci při noční orbě a zavolali pomoc. „Ve světle baterky a za hustého deště bylo třeba slézt po žebříku na dno, kde marnými pokusy o únik znavený dravec seděl ve vodě,“ líčí Jan. „Při snaze vyškrábat se ven z betonové pasti si uvězněný orel zcela ubrousil část drápů na nohách a závažně si poranil klouby křídel. Navíc byl v době nálezu úplně vyhublý a prochladlý, musel dole strávit řadu dní. Dlouho tak nebylo jisté, zda přežije“, dodává.

Mladý orel se navzdory hrůzným okolnostem nálezu nakonec stal dítětem štěstěny a díky své touze žít a odborné péči zvířecích záchranářů se zcela zotavil. Šest týdnů trvala intenzivní léčba v Třeboňské záchrané stanici ve spolupráci s místní veterinární klinikou Vetpoint. Poté následovalo 18 týdnů rehabilitace v prostorné voliěře. Za pomoc tady patří velký dík Záchrané stanici Hrachov a Petru Štikovi, neboť třeboňská stanice odpovídajícími prostory pro „rozlétání“ takto velikého dravce nedisponuje.

Ve čtvrtek 16. března 2023 pak konečně nastal s nadějí vyhlížený okamžik, kdy se orel mořský navrátil domů. „Radost a zároveň dojetí, které jsme pociťovali při pohledu na majestátního krále oblohy, kroužícího nad našimi hlavami, jako by se chtěl rozloučit a poděkovat za svou záchranu, se ani nedají popsat. Měli bychom ale myslet na všechny ostatní živé tvory, kteří takové štěstí neměli. Je skutečně nejvyšší čas, začít pro „meliorační problém“ hledat nějaké systémové řešení“, apeluje ředitel stanice na závěr.

Tisková zpráva Třeboňské záchrané stanice

Ve sporu Biologického centra a ministerstva zemědělství o les dal soud za pravdu vědcům

Více než tři roky se snaží Biologické centrum Akademie věd ČR (BC AV ČR) získat povolení od státních úřadů, aby v lese na vlastním pozemku mohlo hospodařit šetrnými způsoby blízkými přírodě s cílem podpořit rozvoj biodiverzity. Protože vědci povolení nedostali, uchýlili se až k podání žaloby na Ministerstvo zemědělství. Krajský soud v Brně nyní spor rozhodl ve prospěch vědců.

BC AV ČR patří k největším institucím ekologicky orientovaného výzkumu v Evropě. Kromě výzkumu se zapojuje i do řady projektů na ochranu přírody a podporu biologické rozmanitosti a zároveň hledá efektivní, šetrné a přírodě blízké způsoby hospodaření v krajině. S tímto cílem také koupilo na začátku roku 2020 pozemek na jižní Moravě, který se stane součástí největší moravské ptačí rezervace, Ptačího parku Kosteliska. Na koupeném pozemku je v současné době les, který nemá příliš velkou hodnotu hospodářskou ani přírodní, rostou tu především náletové i nepůvodní stromy.

„My tam chceme vytvořit lesy, které měly téměř v celé Evropě dlouhou tradici po stovky let, ale z krajiny už téměř zmizely. Plánujeme vysázet řídký les, složený z vrb a dubů, které by se pravidelně ořezávaly. Navíc by se tam v budoucnu pásli dobytek. Takový biotop a způsob hospodaření nejlépe vyhovuje mnoha druhům ohroženého hmyzu a ptákům, ale i dalším druhům živočichů a rostlin,“ říká Lukáš Čížek, vedoucí Oddělení biodiverzity a ochrany přírody na BC AV ČR.

Aby vědci mohli ve svém lese takto hospodařit, podali dle zákona o lesích žádost o změnu kategorie lesa z lesa

hospodářského, sloužícího především produkci dříví, na les zvláštního určení, který má sloužit především ochraně a obnově biodiverzity. Žádost ale příslušný orgán státní správy lesů na Krajském úřadě Jihomoravského kraje zamítl a Ministerstvo zemědělství tento zamítavý postoj potvrdilo. Podle ministerstva nelze status změnit, protože les není svou podobou nijak zvláštní. K předpokládanému budoucímu stavu úřady nepřihlédly, tak jak se to děje například u lesů na územích národních parků a chráněných krajinných oblastí. Vědcům tak nezbylo než se soudit.

Až krajský soud svým rozsudkem z konce letošního ledna potvrdil, že vlastník lesa má právo si určit, k jakému cílovému stavu jej povede. „Podle soudu není podstatné, jak les v dané chvíli vypadá, ale k jakému stavu bude upravován. Není důležitý stav na startu, ale v cíli. Přesně v duchu programového prohlášení naší vlády, která v části věnující se lesnictví říká, že lesy jsou naše národní dědictví, ne továrny na dřevo,“ říká Dušan Utinek, odborný lesní hospodář a poradce v oblasti lesnictví. Podle něj toto orgány státní správy nerespektují

a vlastník, který chce naplnit veřejný zájem na ochraně přírody, musí projít martyriem dlouhého řízení a bojem s úřady cestou odvolání a čekání na soudní jednání. „V tomto případě to bylo více než dva roky, včetně doprovodných nemalých finančních nákladů. To vše hradí vlastník, kdežto případný dopad na státní orgány jde z rozpočtu jejich organizací,“ dodává Dušan Utinek.

Přestože soud vědci vyhráli, povolení pro své plány ještě nemají. Soud totiž zrušil předchozí zamítavé rozhodnutí Ministerstva zemědělství a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude ministerstvo vázané právním názorem vysloveným v rozsudku.

Tisková zpráva BC AV ČR

Nejezte globalistický hmyz!

Jestlipak už jste okusili nějaký ten hmyz? Že ne? Tak to máte dobré, neb hmyzí strava je údajně novým nástrojem globalistů na ovládnutí světa. Když to díky bdělosti našich konspirátorů nevyšlo s vakcínami na covid, hrozí prý povinné přimíchávání neoznačené hmyzí mouky do pokrmů. Konkrétní mechanismus ovládnutí však aby v textech pohledal.

Je jasné, že konspirační teorie jsou proti faktům imunní, přesto by ale mohl jejich šířitelům hlodat v mozku alespoň malý červíček pochybností (byť by se živili jen ovarem a bůčkem). Cožpak už po generace nekonzumujeme hmyz nevědomky v pečivu i jiných potravinách? Průměrný Evropan ho sní v džemech či mouce asi půl kila ročně. A jíte maliny, třešně nebo švestky? Pak s nimi polykáte i larvy malinovníků, vrtulí nebo pilatek. Buď jsme tedy zotročení už dávno, nebo jsme zatím pojídali vlastenecký hmyz.

Jiří Řehounek

Ukažme celému světu budějovickou přírodu!

České Budějovice budou i letos soutěžit ve výzvě City Nature Challenge. To je mezinárodní akce, která motivuje lidi k pozorování a dokumentování přírody v jejich městě. Zapojit se může úplně každý. Stačí, když bude od 28. dubna do 1. května fotit volně žijící zvířata a rostliny v Budějovicích a svá pozorování nahraje do aplikace iNaturalist. V jihočeské metropoli tento projekt již druhým rokem organizuje Biologické centrum Akademie věd ČR.

Příroda je všude kolem nás, ve městech, v parcích i na našich zahradách. Vzhledem k tomu, že se lidská populace stále více soustřeďuje ve městech, je důležitější než kdy jindy dokumentovat rozmanitost městské přírody a přičinit se o ochranu rostlin a volně žijících živočichů. Ve výzvě City Nature Challenge k tomu může přispět úplně každý. „Je to úplně jednoduché. Vyrazte do parku, na zahradu, kamkoli do svého okolí a foťte vše, co roste, běhá, létá, plave nebo se plazí. Svá pozorování pak nahrajte do aplikace iNaturalist, buď rovnou v mobilu, nebo na webu,“ říká koordinátorka výzvy v Českých Budějovicích Daniela Procházková

z Biologického centra Akademie věd ČR. Velkou výhodou aplikace iNaturalist je, že velmi spolehlivě navrhuje, o jaký druh živočicha, rostliny nebo houby se jedná, takže její uživatelé nemusí mít žádné velké přírodovědné znalosti a přiučí se něco nového.

V soutěži [City Nature Challenge](#) jde městům o to, kdo zapojí nejvíce lidí, získá nejvíce pozorování a nejvíce pozorovaných druhů organismů. V loňském roce se do výzvy zapojilo 447 měst po celém světě s více než 67 tisíci pozorovateli, kteří při téměř 1,7 milionu pozorování zaznamenali více než 50 tisíc druhů. V Českých Budějovicích si akce našla řadu příznivců, budějovičtí obyvatelé loni zaznamenali 1841 pozorování a nafotili 543 druhů. S těmito skvělými výsledky se Č. Budějovice umístily celosvětově na 170. příčce. V roce 2023 se do výzvy zapojí téměř 500 měst, v České republice soutěží 4 města: Praha, Brno, Uherské Hradiště a České Budějovice.

Jakmile v pátek 28. dubna odstartuje City Nature Challenge, budou připraveni biologové u Velkého jezu u Malše se svou ukázkovou mobilní laboratoří. Dozvíte se tu spoustu zajímavostí o hmyzu a půdních organismech a budete si je moct prohlédnout pořádně zblízka pod mikroskopy a binolupami. Můžete si zkusit i různé přírodovědné kvízy a hry a naučíte se tu taky ovládat aplikaci iNaturalist. Nebudou chybět ani komentované vycházky k přírodní památce Tůně u Špačků a outdoorová hra o stromech. Akce je pro širokou veřejnost v době od 8:30 do 17:00 hodin a je zdarma.

Odkazy:

Webová stránka City Nature Challenge České Budějovice: <https://cb.citynaturechallenge.cz/>

Webová stránka City Nature Challenge Česká republika: <https://citynaturechallenge.cz/>

Globální webová stránka: <https://citynaturechallenge.org/>

Aplikace iNaturalist: <https://www.inaturalist.org/>

Tisková zpráva BC AV ČR (redakčně kráceno)

Hodina Země: Již přes 100 obcí se zavázalo chránit klima.

V sobotu 25. března 2023 proběhne tradiční Hodina Země, celosvětová kampaň na ochranu klimatu. Na hodinu symbolicky zhasnou domácnosti, veřejná osvětlení v obcích či městské dominanty. K akci se

mohou připojit a dát si klimatický závazek jednotlivci, obce i instituce. Obce se mohou např. zavázat, že výrazně zvýší podíl obnovitelných zdrojů nebo budou pomáhat občanům snižovat emise a šetřit peníze. V České republice kampaň každoročně koordinuje Ekologický institut Veronica ve spolupráci s Klimatickou koalicí.

K dnešnímu dni je přihlášeno přes 110 obcí. Ty jsou tradičně vyzývány, aby zhasly veřejná osvětlení a nasvícení dominant. Například v Praze letos zhasne Petřínská rozhledna, v Ostravě Nová radnice, v Ústí nad Labem Mariánský most.

Letošní novinkou je možnost přihlásit se i obecním klimatickým závazkem. „Závazkem může být vyhlášení stavu klimatické nouze, vstoupení do Paktu starostů a primátorů, výrazné zvýšení podílu obnovitelných zdrojů, nabídka pomoci svým občanům snižovat emise nebo zpracování plánů komunitní energetiky“, říká Petr Ledvina z pořádajícího Ekologického institutu Veronica.

“Vědecký panel IPCC vydal v pondělí poslední varování, emise skleníkových plynů musíme snižovat rychleji. Mezi hlavní řešení patří úspory a obnovitelné zdroje, do kterých ale je podle vědců investovat několikanásobně víc. Hodina Země je ideální příležitost připomenout si závažnost klimatické krize, a hlavně

promyslet i na lokální úrovni, jaká se kde nabízejí řešení," říká Jitka Martinková z Klimatické koalice.

"*Hodina Země je jednou z iniciativ, která rozšiřuje povědomí o zhoršujícím se stavu klimatu a úbytku biodiverzity. Evropa má nyní jedinečnou šanci přijmout zásadní zákon o obnově přírody*", dodává Lenka Fryčová z WWF v Česku.

Kampaň Hodina Země vybízí k přihlášení a ke stanovení dobrovolných klimatických závazků i jednotlivce či organizace. Přihlašování na Hodinu Země probíhá přes webovou stránku hodinazeme.cz. Na stejné místě je vidět i počty a seznamy aktuálně přihlášených jednotlivců, obcí i institucí.

Kontakt:

Petr Ledvina, koordinátor kampaně, Ekologický institut Veronica, tel. 776 057 637, petr.ledvina@veronica.cz

Jitka Martinková, koordinátorka komunikace, Klimatická koalice, 728 399 452, jitka.martinkova@klimatickakoalice.cz

Lenka Fryčová, vedoucí reprezentace WWF v Česku, tel. 602 750 309, lfrycova@wwfcee.org

Co je hodina Země?

Hodina Země je každoroční celosvětová akce, jejímž cílem je atraktivním způsobem upozornit na změnu klimatu. Hodina Země povzbuzuje jednotlivce, obce a organizace k symbolickému zhasnutí světel na dobu jedné hodiny od 20.30 do 21.30. Akci ve světě koordinuje Světový fond na ochranu přírody (WWF).

První ročník se konal v roce 2007 v Sydney v Austrálii, kdy zhasla světla na slavné budově australské opery. Během let se tato úspěšná akce rozšířila do celého světa a koná se vždy poslední sobotu v měsíci březnu. Od roku 2010 se koná i v České republice, kde ji koordinuje Ekologický institut Veronica.

Hodina Země každoročně poskytuje lidem na celém světě příležitost ukázat, jak moc jim záleží na přírodě a pomoci ostatním pochopit zásadní význam přírody v životě nás všech, stejně jako poukázat na ničivé hrozby pro lidi a planetu. Je to čas, kdy je třeba upozornit na potřebu jednat.

Je i výzvou k akci: každý se může podílet na utváření nové budoucnosti pro lidi a planetu, od individuálních kroků k udržitelnému životu až po naléhání na společnosti a vlády, aby pomohly vybudovat spravedlivou, přírodě prospěšnou a uhlíkově neutrální budoucnost.

hodinazeme.cz | earthhour.org | Událost na FB: <https://fb.me/e/2JwW0H67a>

Společná tisková zpráva Ekologického institutu Veronica a Klimatické koalice ze dne 23. března 2023

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Bývalý tankodrom u Litoradlic (lat: 49.1732, lon: 14.409)

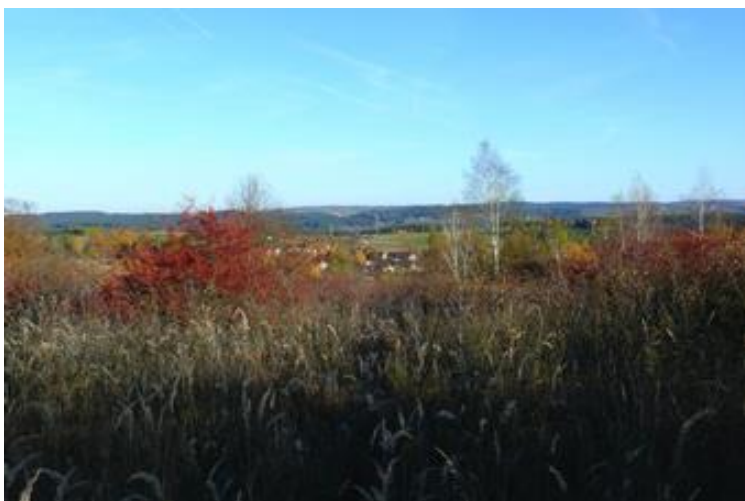
Procházka divoce zarůstajícím územím uprostřed kulturní zemědělské krajiny i možnost pozorovat, jak probíhají přírodní procesy s minimálními zásahy člověka - to je bývalý tankodrom u Litoradlic.

Prostor byl dříve používán jako tankové cvičiště pro týnský tankový prapor. Krátce po roce 1989 posádka zanikla a tankodrom byl opuštěn. Jeho větší část začala být využívána hospodářsky – byl na ní založen lesní porost. Část blíže k Litoradlicům však zůstala bez zalesnění a dochází zde ke spontánnímu zarůstání. Návštěvník tak má

jedinečnou příležitost vstoupit do krajiny, která samovolně zarůstá, vytváří neprůchodná houští trnek, hlohů, šípků, v nichž postupně vyrůstají stromy - nejprve krátkověké druhy jako vrba, topol či bříza, které připravují podmínky pro duby, lípy, habry.

Neproniknutelné houštiny jsou domovem řady živočišných druhů, z nichž je můžeme jmenovat srnčí a černou zvěř, bažanty, zajíce. Při troše štěstí narazíte i na jezevčí noru. Kdo by si chtěl natrhat bobule na léčivé zimní čaje, doporučujeme návštěvu v pozdějším podzimu, kdy je úroda šípků i trnek již zralá.

V areálu tankodromu pramení Hradní strouha, při jejímž ústí do Vltavy naleznete zbytky hradiště z doby slovanské (cca 7. – 10. stol.). Na podmáčených loukách podél tohoto toku se vyskytuje prstnatec májový, kosatec sibiřský a všivec lesní. Nedaleko můžete navštívit tvrz Býšov s muzejními expozicemi. Zajímavá je také procházka po bývalých obcích v okolí Jaderné elektrárny Temelín, které dnes poznáte podle zpustlých zahrad a opuštěných návesních kapliček, které jediné byly zachovány.

Časová náročnost: 2 hodin

Povaha terénu: Zarostlá louka přecházející v keřovitý a stromový porost. Lokalita je přístupná po polní cestě, která je sjízdná pro kolo i kočárek. Místy je třeba kolo vést.

Dostupnost: Na místo se dostanete po polních cestách, které odbočují ze zaniklé obce Podhájí v blízkosti Jaderné elektrárny Temelín.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde:

<http://www.enviroskop.cz/?byvaly-tankodrom-u-litoradlic>

Vybrala pro vás Romana Panská

Calla vás srdečně zve na besedu

Jak na kořenové čistírny?

s Michalem Šperlingem
z organizace Kořenovky.cz

Jak funguje přírodě přátelské čištění odpadních vod? Dokáže splnit nejnovější zákonné normy? Jak dlouho kořenovka vydrží plně funkční? Lze takto čistit i odpadní vody z obcí? A co přírodní koupání?

V úterý 18. dubna 2023 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Příště: 16. květen: Hmyzí hotely – Jan Erhart, PARU AV ČR

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Soví houkání na Čtyráku“

Se ornitologem **Petrem Veselým** (PřF JU), **Olgou Růžičkovou**,
Martinou Němcovou a **puštíkem Bíbou** (Záchranná stanice Třeboň)

Přírodovědná vycházka bude zaměřená na povídání o sovách a jejich pozorování
v městském prostředí.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude
sjízdná pro dětské kočárky.

Pátek 31. 3. 2022 od 18:00 hod.

Sraz účastníků na zastávce českobudějovické MHD Jihočeská univerzita

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

ORNITOLOG NA DRÁTĚ

online pořad České společnosti ornitologické

Nadcházející pořady:

29. 3. Ornitolog na drátě speciál - Čápi

12. 4. Ornitolog na drátě speciál - Pták roku
2023

Podrobnosti se postupně objeví zde:

<https://www.birdlife.cz/ornitolog-na-drate/>

Pravidelný přednáškový cyklus Informačního střediska CHKO Blanský les – Holubov

PROGRAM NA 2. ČTVRTLETÍ 2023

13. dubna 2023 (čtvrtek od 18:00 v IS Holubov) – přednáška Ing. Marka Ehrlicha (Národní památkový ústav České Budějovice): **Zámecký park Červený Dvůr. Historie a současnost.**

23. dubna 2023 (neděle od 8:45 u ŽST Plešovice) – **Pochod Blanským lesem. Po svazích Kletě, přes Čtyřmezí, Loučej, Chmelnou a Svatováclavský pramen do Holašovic.** (ukončení přibližně v 17:00 h). Délka trasy 21 km.

18. května 2023 (čtvrtek od 18:00 v IS Holubov) – přednáška Mgr. Zdeňka Hanče (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, České Budějovice): **Mapování motýlů a vážek v jižních Čechách.**

21. května 2023 (neděle od 10:00 před IS Holubov) – **Den Blanského lesa aneb Tradiční trh lokálních produktů v Holubově.**

Exkurze z cyklu **Pojďte s námi do přírody, poznejte s námi Blanský les**

16. dubna 2023 – Jaronínská bučina s Petrem Lepším

14. května 2023 – Chrást'anský vrch s Terezou Rejnkovou

28. května 2023 – Cvičák s Michalem Vrabelem

4. června 2023 – Mokřad u Borského rybníka s Terezou Rejnkovou

18. června 2023 – Provázková louka s Terezou Rejnkovou

Podrobnosti postupně na <https://blanskyles.nature.cz/>.

City Nature Challenge České Budějovice

Mezi 28. dubnem a 1. květnem proběhne v Českých Budějovicích druhý ročník City Nature Challenge. Zapojte se i Vy!

V Českých Budějovicích by chtěl žít každý! Pojdme ukázat světu, že máme krásnou, pestrou a rozmanitou přírodu. Zapojit se můžete i Vy! Mezi 28. dubnem a 1. květnem foťte přírodu ve svém okolí, na zahradě, v parku, na louce nebo v lese na území Českých Budějovic a přilehlých obcí. Svá pozorování nahrávejte do aplikace iNaturalist.

Více na <https://cb.citynaturechallenge.cz/>

Přijďte si užít rodinné odpoledne a podpořit den proti úložišti jaderného odpadu

DEN PROTI ÚLOŽIŠTI
15.4.2023

Pochod proti úložišti pro všechny, kdo nechtějí žít v sousedství, či nad úložištěm jaderného odpadu

Datum: 15.4.2023 Čas: 14 hod Místo: Tvrz Býšov

Program

- Sraz ve 14 hodin před tvrzí Býšov
- Úvodní slovo
- Pochod od Býšova kolem Libívského rybníka, dále lesem
- Vysazení symbolického stromu
- Opékání buřtů, občerstvení na Coufalce
- Návrat k tvrzi Býšov
- Pro děti doprovodný program, trasa sjízdná pro kočárky

Platforma proti úložišti

www.nechcemeuloziste.cz
<http://www.stopjanoch.unas.cz>
 Stop Janoch

MĚSTO NEPATŘÍ AUTŮM, ALE LIDEM

UŽ JSME SE

DOHODLI

CENTRUM MĚSTA MÁ BÝT MÍSTEM PRO ŽIVOT. NE KRUHÁČEM A PARKOVIŠTĚM. PŘIPOMEŇME TO SVÝM ZASTUPITELŮM.

3. DUBNA OD 16.00

V OKOLÍ SAMSONOVY KAŠNY NA NÁMĚSTÍ PŘEMYSLA OTAKARA II.

ZOROI ILLUSTRACI: EKATERINA PETRUVINA
DENIS BARBUŁAT

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla pošlete do 15. 4. 2023 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!